

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2015. gada 10. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 2001/42/EK — Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums — Himetus kalnu masīva aizsardzības režīms — Grozījumu izdarīšanas procedūra — Šīs direktīvas piemērojamība — Atēnu lielreģiona ģenerālplāns un vides aizsardzības programma

Lieta C-473/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* [Augstākā administratīvā tiesa] (Grieķija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 19. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 20. oktobrī, tiesvedībā

Dimos Kropias Attikis

pret

Ypourgos Perivallontos, Energeias kai Klimatikis Allagis.

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un A. Prehala [*A. Prechal*] (referente),

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Dimos Kropias Attikis* vārdā – *A. Papakonstantinou, dikigoros*,
- Grieķijas valdības vārdā – *A. Alefanti, V. Pelekou* un *S. Lekkou*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Wilms* un *M. Patakia*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem, pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – grieķu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 30. lpp.) 3. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar prasību, ko *Dimos Kropias Attikis* (Kropijas–Atikas pašvaldība) ir iesniegusi pret *Ypourgos Perivallontos, Energeias kai Klimatikis Allagis* (vides, enerģētikas un klimata pārmaiņu ministrs), lai atceltu Prezidenta 2011. gada 14. jūnija Dekrētu Nr. 187/2011, ar ko nosaka aizsardzības pasākumus attiecībā uz Himetus kalnu masīva apgabalu un Goudi–Ilisijas lielpilsētas parkiem (*FEK D' 187/16.06.2011.*, turpmāk tekstā – “apstrīdētais dekrēts”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2001/42

- 3 Direktīvas 2001/42 preambulas 10. un 19. apsvērumā ir noteikts:

“(10) Visiem plāniem un programmām, kas sagatavotas virknei nozaru un nosaka pamatprincipus turpmākās attīstības saskaņošanai projektiem, kuri uzskaitīti I un II pielikumā Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvai 85/337/EEK par dažu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu [(OV L 175, 40. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvu 97/11/EK (OV L 73, 5. lpp.)], [..] un kuri var būtiski ietekmēt vidi, vienmēr būtu jāveic sistemātisks vides novērtējums. Ja tajos paredzēts izmantot nelielas teritorijas vietējā līmenī [..], novērtējums būtu jāveic tikai tad, ja dalībvalstis konstatē, ka tiem varētu būt būtiska ietekme uz vidi.

[..]

(19) Ja saistības veikt novērtējumu ietekmei uz vidi izriet gan no šīs direktīvas, gan citiem Kopienas tiesību aktiem, piemēram, Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību [(OV L 103, 1. lpp., kas kodificēta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 30. novembra Direktīvu 2009/147/EK (OV 2010, L 20, 7. lpp.)], [Padomes 1992. gada 21. maija] Direktīvas 92/43/EEK [par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.)] [..], lai izvairītos no novērtējuma dublēšanas, attiecīgajos Kopienas tiesību aktos noteikto prasību ievērošanai dalībvalstis var paredzēt koordinētas vai kopīgas procedūras.”

- 4 Saskaņā ar Direktīvas 2001/42 1. panta noteikumiem tās mērķis ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un veicināt noturīgu attīstību, sekmējot ekoloģisko apsvērumu integrēšanu plānu un programmu sagatavošanas un pieņemšanas procesā, nodrošinot, lai saskaņā ar šo direktīvu tiktu veikts vides novērtējums tādiem plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi.

- 5 Direktīvas 2001/42 2. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

- a) “plāni un programmas” ir plāni un programmas, [..] kā arī visi plānu un programmu grozījumi:
 - kurus sagatavo un/vai pieņem valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, vai arī tādi, ko pieņemšanai likumdošanas kārtībā parlamentā vai valdībā sagatavo iestāde, un

— kas prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem;

- b) “vides novērtējums” nozīmē vides pārskata sagatavošanu, apspriešanu, vides pārskata un apspriešanas rezultātu izmantošanu lēmumu pieņemšanai un informācijas sniegšanu par pieņemto lēmumu saskaņā ar 4. līdz 9. pantu;

[..].”

- 6 Atbilstoši minētās direktīvas 3. pantam “Piemērošanas joma”:

“1. Vides novērtējumu saskaņā ar 4. līdz 9. pantu veic 2. līdz 4. punktā minētajiem plāniem un programmām, kam var būtiska ietekme uz vidi.

2. Saskaņā ar 3. punktu vides novērtējumu veic visiem plāniem un programmām:

- a) kas sagatavoti lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, zvejniecībā, enerģētikā, rūpniecībā, transportā, atkritumu apsaimniekošanā, ūdens resursu apsaimniekošanā, telekomunikāciju un tūrisma nozarē, pilsētas un lauku plānošanā vai zemes lietošanā un kuros noteikti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai projektiem, kas uzskaitīti I un II pielikumā Direktīvai 85/337/EEK; vai
- b) kuru iespējamās ietekmes dēļ uz vidi noteikta prasība veikt novērtējumu saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 6. vai 7. pantu.

[..].”

- 7 Direktīvas 2001/42 11. panta “Saistība ar citiem Kopienas tiesību aktiem” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Vides novērtējums, ko veic saskaņā ar šo direktīvu, neskar ne Direktīvā 85/337/EEK, ne citos Kopienas tiesību aktos noteiktās prasības.

2. Tādiem plāniem un programmām, attiecībā uz kuriem pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu izriet gan no šīs direktīvas, gan no citiem Kopienas tiesību aktiem, dalībvalstis drīkst paredzēt saskaņotu vai kopīgu procedūru izmantošanu, kurās ievērotas attiecīgajos Kopienas tiesību aktos noteiktās prasības, lai *inter alia* novērstu novērtējuma dublēšanos.”

Direktīva 92/43

- 8 Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktā ir noteikts:

“Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārlicinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.”

- 9 Šīs direktīvas 7. pantā ir paredzēts:

“No šīs direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkta izrietošās saistības aizstāj visas saistības, kas izriet no Direktīvas 79/409/EEK 4. panta 4. punkta pirmā teikuma un kas attiecas uz teritorijām, kuras klasificētas saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu vai līdzīgā veidā atzītas saskaņā ar

4. panta 2. punktu, jaunajām saistībām stājoties spēkā ar šīs direktīvas ieviešanas datumu vai ar tādas klasifikācijas vai atzīšanas datumu, ko dalībvalsts veic saskaņā ar Direktīvu 79/409/EEK, ja pēdējais ir vēlāks datums.”

Grieķijas tiesības

Ministriju kopīgais lēmums 107017/2006

- 10 Ministriju 2006. gada 28. augusta kopīgā lēmuma 107017/2006 (*FEK B' 1225/5.9.2006.*) 1. pantā ir paredzēts:

“Ar šo dekrētu īsteno Direktīvas [2001/42] noteikumus, lai tādā veidā saistībā ar līdzsvarotu attīstību plānu un programmu pieņemšanas procesā iekļautu vides apsvērumus, paredzot pasākumus, nosacījumus un procedūras, kas ir vajadzīgi, lai novērtētu to iespējamo ietekmi uz vidi un šādi veicinātu ilgtspējīgu attīstību un augstu vides aizsardzības līmeni.”

- 11 Minētā ministriju kopīgā lēmuma 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

“1. Ievērojot 2. punktā paredzētos noteikumus, vides stratēģisko novērtējumu veic pirms plāna vai programmas pieņemšanas vai iesniegšanas atbilstoši likumdošanas procedūrai valsts, reģionāla, provinču vai vietēja līmeņa plāniem vai programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, un, it īpaši:

[..]

- b) visiem plāniem un programmām, kurus pilnīgi vai daļēji īsteno Eiropas ekoloģiskā tīkla *Natura 2000* valsts sadaļas teritorijās [Kopienas nozīmes teritorijās (turpmāk tekstā – “KNT”) un īpaši aizsargājamās teritorijās (turpmāk tekstā – “ĪAT”)] un kuri var tās būtiski ietekmēt, izņemot apsaimniekošanas plānus un rīcības programmas, kas ir tieši saistīti vai nepieciešami minēto teritoriju apsaimniekošanai un aizsardzībai.

Lai noteiktu, vai iepriekšējā punktā minētie plāni un programmas [..] var būtiski ietekmēt Eiropas ekoloģiskā tīkla *Natura 2000* valsts sadaļas teritorijas [KNT un ĪAT], un tādējādi, lai noteiktu, vai tiem ir jāpiemēro vides stratēģiskā novērtējuma procedūra, veic 5. panta 2. punktā paredzēto vides kontroles procedūru.”

- 12 Ministriju kopīgā lēmuma 107017/2006 5. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Visiem 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 2. punktā minētajiem plāniem vai programmām veic vides kontroles procedūru, lai 3. punktā minētā kompetentā iestāde varētu šī panta izpratnē novērtēt, vai konkrētais plāns vai programma var būtiski ietekmēt vidi un tādēļ tam ir jāveic vides stratēģiskais novērtējums [..].”

Tiesiskais regulējums par Atēnu lielreģiona teritoriālo plānošanu

- 13 Ar Likumu Nr. 1515/1985 par Atēnu lielreģiona ģenerālplānu un vides aizsardzības programmu, kura tiesību normas tikušas kodificētas ar Prezidenta 1999. gada 14. jūlija dekrētu par vispārējo pilsētvides plānošanas tiesību aktu kodeksu, tika noteikts Atēnu lielreģiona plānošanas ģenerālplāns (turpmāk tekstā – “PG”) un vides aizsardzības programma.

- 14 Saskaņā ar Likuma Nr. 1515/1985 1. panta 1. punktu PĢ veido visi mērķi, vadlīnijas, programmas un pasākumi, kas šajā likumā ir paredzēti kā elementi, kuri ir vajadzīgi Atēnu un tās priekšpilsētu teritoriālās plānošanas un pilsētvides plānošanas organizēšanai ekonomiskās un sociālās attīstības piecgades plānu ietvaros.
- 15 Pamatojoties uz 4. pantu pieņemto prezidenta dekrētu mērķis saskaņā ar minētā likuma 4. panta 3. punktu ir papildināt, precizēt, paskaidrot un daļēji grozīt PĢ un vides aizsardzības programmu, tomēr nepastāv iespēja grozīt to mērķus un vadlīnijas.

Tiesiskais regulējums par Himetus kalnu masīva aizsardzību

- 16 Himetus kalnu masīva aizsardzība tiek reglamentēta ar dažādiem valsts tiesībās paredzētiem aizsardzības režīmiem. Pirmoreiz pilnīgs šī masīva aizsardzības režīms tika izveidots ar Prezidenta 1978. gada 31. augusta dekrētu, kurā bija paredzētas divas aizsardzības zonas (A un B) un bija noteikti katrā zonā atļautie izmantošanas veidi.
- 17 Turklāt, ņemot vērā Himetus kalnu masīva ievērojamo bioloģisko daudzveidību, it īpaši tā floras un putnu faunas ziņā, tā teritorija saskaņā ar Direktīvu 92/43 tika ierakstīta KNT sarakstā ar nosaukumu “Ymittos – Aisthitiko Dasos Kaisarianis – Limni Vouliagmenis” (GR 3000006) un saskaņā ar Direktīvu 2009/147 tika noteikta kā ĪAT ar nosaukumu “Oros Ymittos” (kods GR 3000015). Minētais kalnu masīvs tika noteikts arī par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju Direktīvas 92/43 izpratnē.
- 18 Lai uzlabotu Himetus kalnu masīva aizsardzību un lai attiecīgo agrāko tiesisko regulējumu saskaņotu ar PĢ noteikumiem, ar Likuma Nr. 1515/1985 5. pantu izveidotā Atēnu lielreģiona ģenerālplāna un vides aizsardzības iestāde uzsāka procedūru Prezidenta 1978. gada 31. augusta dekrēta grozīšanai.
- 19 Šīs procedūras ietvaros tika veikts pētījums, pamatojoties uz kuru Atēnu lielreģiona ģenerālplāna un vides aizsardzības iestādes izpildkomiteja izstrādāja projektu, par kuru apspriedes notika ar attiecīgajām pašvaldībām, vairākām ministrijām, kā arī ar plašu sabiedrību. Ņemot vērā šīs apspriedes, projekts tika pabeigts, un tā rezultātā tika pieņemts apstrīdētais dekrēts.
- 20 Saskaņā ar šī dekrēta 1. pantu:

“Šī dekrēta priekšmets ir efektīva Himetus kalnu masīva un tā perifēro teritoriju aizsardzība, īstenojot dzīvotņu, floras un faunas pārvaldību un ekoloģisku saglabāšanu, Atikas līcim nozīmīgo ekoloģisko darbību nostiprināšanu, ainavas aizsardzību un būvniecības kontroli.”

- 21 Apstrīdētā dekrēta 3. pantā ir noteiktas piecas aizsardzības zonas, proti, A zona, kuras platība ir lielāka nekā iepriekš pastāvējušās A zonas platība, kas ir deklarēta kā “dabas un pieminekļu absolūtas aizsardzības zona” nolūkā pilnībā aizsargāt dzīvotnes, floru un faunu un saskanīgi ar vides prasībām nostiprināt Himetus kalnu masīvam raksturīgās dabiskās, ģeoloģiskās un vēsturiskās īpašības, B zona, kura ir kvalificēta kā “perifērā aizsardzības zona” un kura veido lauksaimniecībai, izglītībai, atpūtai brīvā dabā, kultūrai un sportam paredzētu zonu, C zona, kas veido arheoloģisko objektu aizsardzības zonu, D zona, kura ir kvalificēta kā Goudi–Ilisijas lielpilsētas parku zona, kas kalna ekosistēmu savieno ar pilsētu, kā arī E zona, kura ir paredzēta īpašai zemesgabalu izmantošanai un kurā ir atļauts ierīkot, piemēram, kapsētas, kas atbilst atbilstošajiem spēkā esošajiem tiesību aktiem.
- 22 Apstrīdētā dekrēta 7. pantā “Pārejas noteikumi” īpaši ir paredzēts, ka karjeri ir jāatjauno trīs gadu laikā un atsevišķas iekārtas, tostarp esošās rūpnieciskās un amatniecības iekārtas, piecu gadu laikā ir jāpārviesto uz citu vietu.

- 23 Minētā dekrēta 8. pantā ir paredzēts, ka likumīgi pastāvošas būves, kā arī iekārtas, ko ir paredzēts izmantot saistībā ar dzīvojamām ēkām, izglītībai, slimnīcām, sanatorijām, bērnnunamiem, patversmēm, atpūtai, sportam, kultūras pasākumiem, klosteriem, telefonijas antenām, lūgšanu vietām un kapsētām, kuru izmantošana ar šo pašu dekrētu nav atļauta, var palikt uz zemesgabaliem, uz kuriem tās atrodas, un tikt atjaunotas, taču tās nekādā ziņā nevar tikt paplašinātas.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 24 *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts Padome) norāda, ka, ņemot vērā *Dimos Kropias* pausto argumentāciju, tai ir jānoskaidro, vai apstrīdētais dekrēts ir jāatceļ, tāpēc ka runa ir par plānu vai programmu, uz kuru attiecas Direktīva 2001/42 un kuram būtu bijis jāpiemēro “iepriekšējas vides kontroles” procedūra un/vai “stratēģiskā vides novērtējuma” procedūra saskaņā ar ministriju kopīgo lēmumu 107017/2006, kura mērķis ir transponēt šo direktīvu.
- 25 Šī tiesa uzskata, ka minētās procedūras neattiecas uz plāniem un programmām, ar kurām ir precizēts vai īstenots jau pastāvošs augstāka ranga plāns, ar ko ir veikta visaptveroša plānošana, šajā gadījumā ģenerālplāns, kurš ir PĢ, kas kopš ministriju kopīgā lēmuma 107017/2006 stāšanās spēkā pats ir pakļauts minētajai stratēģiskā vides novērtējuma procedūrai. Neesot nozīmes tam, ka attiecībā uz PĢ nav ticis veikts šāds stratēģisks vides novērtējums, jo tā pieņemšanas laikā šis ministriju lēmums vēl nebija stājies spēkā.
- 26 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no sprieduma *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159) 42. punkta izriet, ka “ietekmes uz vidi novērtējums” Direktīvas 2001/42 3. panta izpratnē nav vajadzīgs, ja akts iekļaujas teritorijas labiekārtošanas aktu hierarhijā, ciktāl šajos aktos paredzēti pietiekami precīzi zemes izmantošanas noteikumi, tie paši par sevi ir to ietekmes uz vidi novērtējuma priekšmets un var tikt pamatoti uzskatīti, ka intereses, kuru aizsardzība ir Direktīvas 2001/42 mērķis, šajā aspektā ir tikušas pietiekami ņemtas vērā.
- 27 Iesniedzējtiesa norāda, ka atbilstoši tās locekļu vairākuma nostājai ar PĢ, kas ieviests ar Likumu 1515/1985 un kas ir iepriekš jau pastāvējis augstāka ranga plāns salīdzinājumā ar apstrīdēto dekrētu, ir paredzēti pietiekami precīzi zemes izmantošanas noteikumi un līdz ar to pirms minētā dekrēta pieņemšanas, ar kuru ir precizēts un īstenots minētais ģenerālplāns, “ietekmes uz vidi novērtējums” Direktīvas 2001/42 izpratnē nebija vajadzīgs.
- 28 Šis viedoklis varētu būt pamatots ar to, ka Likuma 1515/1985 4. panta 3. punktā ir paredzēts, ka ar dekrētiem, kas ir pieņemti, pamatojoties uz šo pantu, piemēram, apstrīdēto dekrētu, var tikai tikt papildināti, precizēti, paskaidroti un grozīti PĢ un vides aizsardzības programma, bet ar tiem nevar tikt grozīti to mērķi un vadlīnijas un nevar tikt paredzēti jauni darbi vai jaunas darbības, kas neiekļaujas PĢ plānošanā vai kam ir kaut vai tikai neliela negatīva ietekme uz vidi. Apstrīdētā dekrēta mērķis esot vēl stingrāk reglamentēt pašreizējo Himetus kalnu masīva aizsardzības režīmu saistībā ar zemes izmantošanu un kontroli par to, vai ir ievērots PĢ.
- 29 Iesniedzējtiesa piebilst, ka saskaņā ar tajā pausto mazākuma viedokli apstrīdētais dekrēts nevarēja tikt pieņemts bez “ietekmes uz vidi novērtējuma” Direktīvas 2001/42 3. panta izpratnē. Likumā 1515/1985 vispār neesot paredzēti nekādi noteikumi par zemes izmantošanu un tādējādi noteikti neesot paredzēti nekādi precīzi šāda veida noteikumi, jo šajā likumā esot ietverti tikai vispārīgi noteikumi, kuros ir noteikti mērķi un vadlīnijas.
- 30 Saskaņā ar šo mazākuma viedokli tāds plāns kā tas, kas ir paredzēts apstrīdētajā dekrētā, pat ja tajā ir tikai precizēts PĢ, noteikti esot pakļauts ietekmes uz vidi novērtējumam saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta noteikumiem.

- 31 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, ja Tiesa, tāpat kā iesniedzējtiesas locekļu vairākums, uzskatītu, ka ar apstrīdēto dekrētu ieviestajam plānam nebija jāveic “ietekmes uz vidi novērtējums” Direktīvas 2001/42 izpratnē, ciktāl ar to ir precizēts PĢ, kas ir hierarhiski augstāka ranga norma, rodas otrs jautājums, vai minētais novērtējums tāpat bija vajadzīgs, ciktāl pats PĢ bija pieņemts, neveicot šādu novērtējumu.
- 32 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar tās locekļu vairākuma viedokli uz šo jautājumu ir jāsniedz noraidoša atbilde galvenokārt tāpēc, ka, ņemot vērā Likuma 1515/1985 pieņemšanas datumu, šis likums, kurā ir ietverts PĢ, neietilpa ne Direktīvas 2001/42, ne tiesiskā regulējuma, ar ko to bija paredzēts transponēt Grieķijas tiesību sistēmā, *ratione temporis* piemērošanas jomā.
- 33 Tomēr mazākums minētās tiesas locekļu uzskata, ka šim vairākuma viedoklim nevar piekrist, jo tas nepamatoti ierobežojot Direktīvas 2001/42 lietderīgo iedarbību un esot pretrunā sprieduma *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159) 42. punktam. Turklāt jautājums par Direktīvas 2001/42 piemērošanu ar atpakaļejošu spēku nerodoties, jo šajā gadījumā rodoties nevis jautājums par to, vai sākotnējam plānam bija jāveic “ietekmes uz vidi novērtējums” šīs direktīvas izpratnē, bet tikai jautājums, vai tiesiskajam regulējumam, ar ko šajā plānā ir izdarīti precizējumi, ir jāveic šāds novērtējums saistībā ar tā no jauna pieņemtajiem noteikumiem.
- 34 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, ja Tiesa uz šo jautājumu atbildētu noliedzoši, rastos trešais jautājums, vai apstrīdētā dekrēta pieņemšana katrā ziņā bija pakļauta ietekmes uz vidi novērtējumam saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu, jo A zona, kas ir noteikta ar šo pašu dekrētu, aptver gandrīz visu Himetus kalnu masīva teritoriju, kas ir aizsargāta kā KNT un ĪAT.
- 35 Konkrētāk, rodoties jautājums, vai, ņemot vērā Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta noteikumus kopā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkta noteikumiem, apstrīdētais dekrēts ir pārvaldības plāns, kas ir cieši saistīts ar attiecīgās teritorijas aizsardzību un tai ir vajadzīgs, un šādā gadījumā ietekmes uz vidi novērtējums nebija jāveic.
- 36 Saskaņā ar iesniedzējtiesā pausto vairākuma viedokli uz šo jautājumu būtu jāsniedz noliedzoša atbilde, jo, lai gan apstrīdētā dekrēta mērķis ir Himetus kalnu masīva aizsardzība un tajā ir paredzēti videi labvēlīgāki noteikumi, ar to tomēr visās zonās tiek saglabātas iepriekš pastāvējušās darbības un zemes izmantošanas veidi, kuru ietekme uz vidi nekad nav tikusi novērtēta, un turklāt ir ļauts saglabāt tādas iekārtas kā radio un televīzijas antenas, skolas, veco ļaužu pansionāti un kapsētas, kas likumīgi pastāvēja agrāk.
- 37 Daži iesniedzējtiesas locekļi tomēr apstrīd šo viedokli, jo uzskata, ka apstrīdētais dekrēts ir pārvaldības plāns, kas ir cieši saistīts ar attiecīgās teritorijas aizsardzību un tai ir vajadzīgs, ciktāl Himetus kalnu masīva teritorijas klasifikācija A zonā nozīmē absolūtu aizsardzību, kura nepieļauj nekādus zemes izmantošanas veidus, izņemot iekārtas, kas ir saderīgas vai atzītas par vajadzīgām zonas aizsardzībai, piemēram, būves, kuras ir paredzētas aizsardzībai pret ugunsgrēkiem, ugunsdzēsības hidrantus, mežu apsaimniekošanas darbus, pārgājienu taku un velosipēdu celiņu ierīkošanu, kā arī nelielus darbus ūdens plūsmas aizturēšanai gultnēs.
- 38 Visbeidzot, iesniedzējtiesa uzskata, ka, ja Tiesa secinātu, ka attiecībā uz A zonu apstrīdētais dekrēts ir pārvaldības plāns, kas ir cieši saistīts ar Himetus kalnu masīva teritorijas aizsardzību un tai ir vajadzīgs, rastos jautājums, vai ir paredzams, ka šis dekrēts tiks atcelts tikai daļēji, proti, ciktāl atsevišķas minētās teritorijas, kas ir aizsargāta kā KNT vai ĪAT, daļas ir ietvertas B, D un E zonās šī dekrēta izpratnē, attiecībā uz kurām ietekmes uz vidi novērtējums bija jāveic, bet tas netika veikts.
- 39 Vairākums iesniedzējtiesas locekļu uzskata, ka uz šo jautājumu ir jāsniedz apstiprinoša atbilde.

40 Šim viedoklim nepiekrīt mazākums minētās tiesas locekļu, kas uzskata, ka, ja ir nodoms reglamentēt zemes izmantošanas veidus vai darbības, kas ir atļautas ļoti plašā teritorijā, kura tiek uzskatīta par tādu, kas veido vienu veselumu, piemēram, Himetus kalnu masīva teritorija, dati ir jāvērtē vienoti un ietekmes uz vidi novērtējums nevar būt fragmentārs.

41 Šādos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai lielpilsētas aglomerāta teritorijas ģenerālplāns, kurā ir noteikti vispārēji mērķi, vadlīnijas un vispārējas programmas teritorijas un pilsēt būvniecības plānošanai attiecībā uz plašāku aglomerācijas teritoriju, kā vienu no īpašajiem mērķiem paredzot tās tuvumā esošo kalnu masīvu aizsardzību, kā arī pilsētu teritoriju paplašināšanās aizliegumu, ir tāds akts, kas kompetentajai administratīvajai iestādei ļauj [Direktīvas 2001/42] 3. pantā paredzēto [..] vides novērtējuma procedūru [..] atbilstoši [..] interpretācijai [..] spriedumā lietā C-567/10 *Inter-Environnement Bruxelles* u.c., EU:C:2012:159, [..] nepiemērot plānam, kurš, pamatojoties uz likumā paredzētu atļauju, vēlāk pieņemts ar dekrētu, kurā bija ietverts minētais teritorijas ģenerālplāns un ar kuru tika izveidotas aizsardzības zonas vienā no iepriekš minētajiem kalnu masīviem, un kurā tika noteikti tajā atļautie zemes izmantošanas veidi un darbības nolūkā precizēt un īstenot kalnu masīvu aizsardzības mērķus un pilsētu teritorijas paplašināšanās aizliegumu?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, rodas jautājums, vai tad, ja, [ņemot vērā] [minētā ģenerālplāna] [..] pieņemšanas dienu, attiecībā uz to nav bijis veikts Direktīvā 2001/42 [..] paredzētais ietekmes uz vidi novērtējums, [..] šāds novērtējums ir jāveic, ja tiek pieņemts [minēto plānu precizējošs] akts, [kas ir ticis pieņemts pēc minētās direktīvas stāšanās spēkā]?
- 3) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir noliedzoša, vai dekrēts – kurā ir ietverti noteikumi par aizsardzības pasākumiem, kā arī atļautajām darbībām un zemes izmantošanas veidiem zonā, kas ietilpst valsts [*Natura 2000*] tīklā kā KNT, īpaši aizsargājama dabas teritorija un ĪAT, un ar šiem noteikumiem tiek ieviests absolūtas vides aizsardzības režīms, kas ļauj tikai ierīkot ugunsdzēsības iekārtas, veikt mežu pārvaldību un ierīkot pārgājienu takas, bet no šo noteikumu pieņemšanas sagatavojošajiem aktiem tomēr neizriet, ka būtu tikuši ņemti vērā šo zonu saglabāšanas mērķi, proti, konkrēti vides parametri, pamatojoties uz kuriem tās tikušas iekļautas [*Natura 2000*] tīklā, un ja, pamatojoties uz šiem noteikumiem, attiecīgajā zonā turpina pastāvēt darbības, kas vairs nav atļautas, tikai tāpēc vien, ka tās bija atbilstošas iepriekšējam aizsardzības režīmam – var tikt uzskatīts par pārvaldības plānu saskaņā ar Direktīvas 92/43[.] 6. panta 3. punktu [..], pirms kura pieņemšanas nepastāvēja pienākums veikt [..] vides novērtējumu saskaņā ar [šo pantu, kas aplūkots kopā ar] Direktīvas 2001/42[.] 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu?
- 4) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, rodas jautājums, vai, ja ir ticis pieņemts teritoriālās plānošanas akts attiecībā uz plašāku vienotu ģeogrāfisku teritoriju, kurā principā saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu, kas aplūkots kopā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu, ir jāveic [..] vides novērtējums, kas nav ticis veikts, un turklāt ir konstatēts, ka iepriekšējs vides novērtējums bija vajadzīgs tikai attiecībā uz atsevišķām šīs teritorijas daļām – ņemot vērā piemēroto tiesisko regulējumu par atļautajiem izmantošanas veidiem un darbībām šajās zonās, kas neveido vienkāršus pārvaldības plānus –, bet ne attiecībā uz lielāko daļu šīs teritorijas zonu, ciktāl daļā, kas attiecas uz pēdējām minētajām zonām, noteiktais pasākums veido pārvaldības plānu, attiecībā uz kuru saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu, kas aplūkots kopā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu, nav vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums, saskaņā ar Direktīvu 2001/42 ir iespējams atzīt visa šī akta daļēju spēkā neesamību un attiecīgi to atcelt tikai attiecībā uz tām ģeogrāfiskās teritorijas daļām, attiecībā uz kurām piemērotajos noteikumos ir prasīts ietekmes uz vidi novērtējums, [..] kas šī akta daļējas atcelšanas rezultātā izraisa, ka [vides] novērtējums ir jāveic tikai attiecībā uz konkrēto teritorijas daļu, nevis attiecībā uz visu teritoriju?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

42. Uzdodot pirmos divus jautājumus, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkts un 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējami tādējādi, ka tāda akta pieņemšana, kurā ir ietverts plāns vai programma, kas attiecas uz teritoriālo plānošanu un zemes izmantošanu, uz kuru attiecas Direktīva 2001/42, un ar kuru tiek grozīts iepriekš pastāvējis plāns vai programma, var tikt atbrīvota no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu, tāpēc ka šī akta mērķis ir precizēt un īstenot ģenerālplānu, kas ir izveidots ar hierarhiski augstāka ranga aktu, kuram pašam nav ticis veikts šāds ietekmes uz vidi novērtējums.
43. Šajā ziņā no sprieduma *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159) 42. punkta izriet, ka Direktīvas 2001/42 mērķi un vajadzība saglabāt tās lietderīgo iedarbību principā neliedz uzskatīt, ka akts, ar ko pilnībā vai daļēji tiek atcelts plāns vai programma, uz kuru attiecas šī direktīva, ir izslēgts no tās piemērošanas jomas, ja atceltais akts iekļaujas teritoriālās plānošanas aktu hierarhijā, ciktāl šajos aktos paredzēti pietiekami precīzi noteikumi par zemes izmantošanu, attiecībā uz tiem ir ticis veikts to ietekmes uz vidi novērtējums un ir pamats uzskatīt, ka intereses, ko ir paredzēts aizsargāt ar Direktīvu 2001/42, šajā ziņā ir tikušas pietiekami ņemtas vērā.
44. Tomēr pretēji atceļošajiem aktiem Direktīvā 2001/42, it īpaši tās 2. panta a) punktā, tās piemērošanas jomā skaidri ir ietverti akti, ar ko tiek grozīti plāni un programmas, piemēram, konkrēti apstrīdētais dekrēts, kā to turklāt ir atgādinājusi Tiesa sprieduma *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159) 36. punktā.
45. Pamatlietā, runājot par aktu, ar ko tiek grozīti plāni un programmas, kuri ir skaidri ietverti Direktīvas 2001/42 piemērošanas jomā, nevar tikt apgalvots, ka, ņemot vērā Direktīvas 2001/42 mērķus un vajadzību saglabāt tās lietderīgo iedarbību, šis akts tomēr varētu tikt izslēgts no minētās direktīvas piemērošanas jomas.
46. Turklāt ir skaidrs, ka uz plāniem un programmām, kas ir ietvertas apstrīdētajā dekrētā, principā attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts, ciktāl tie galvenokārt ir saistīti ar pilsētas un lauku teritoriālo plānošanu, kā arī ar zemes izmantošanu.
47. Turklāt no šīs tiesību normas, aplūkojot to kopā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 1. punktu, izriet, ka tā ir interpretējama tādējādi, ka pienākumam konkrētam plānam vai programmai veikt ietekmes uz vidi novērtējumu tajā ir izvirzīts nosacījums, ka plānam vai projektam var būt būtiska ietekme uz vidi vai, citiem vārdiem sakot, tas var būtiski ietekmēt attiecīgo teritoriju. Pārbaude, kas ir jāveic, lai noskaidrotu, vai šis nosacījums ir izpildīts, katrā ziņā ir ierobežota ar jautājumu par to, vai objektīvu iemeslu dēļ nevar tikt izslēgts, ka šis plāns vai projekts būtiski ietekmēs attiecīgo teritoriju (pēc analogijas skat. spriedumu *Sylogos Ellinon Poleodomon kai chorotakton*, C-177/11, EU:C:2012:378).
48. Katrā ziņā Direktīvas 2001/42 piemērošanas jomas ierobežojums, uz ko Tiesa atsaucās sprieduma *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159) 42. punktā, attiecas uz situāciju, kura būtiski atšķiras no tās, kāda tiek aplūkota pamatlietā.
49. Faktiski šis ierobežojums attiecās uz atceļošiem aktiem un tā piemērojāmība nevarēja tikt paplašināta, lai to attiecinātu arī uz aktiem, ar ko tiek grozīti plāni un programmas, piemēram, tiem, kuri tiek aplūkoti pamatlietā.

- 50 Tomēr, ņemot vērā Direktīvas 2001/42 mērķi nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni, noteikumi, kuros ir noteikta šīs direktīvas piemērošanas joma, tostarp tie, kuros ir izklāstītas direktīvā paredzēto aktu definīcijas, ir jāinterpretē plaši (spriedums *Inter-Environnement Bruxelles* u.c., C-567/10, EU:C:2012:159, 37. punkts). Līdz ar to jebkurš izņēmums no minētajiem noteikumiem vai to ierobežojums ir interpretējams strikti.
- 51 Turklāt akti, ar kuriem tiek grozīti plāni un programmas, noteikti ietver attiecīgā normatīvā konteksta grozīšanu, un līdz ar to tiem var būt zināma ietekme uz vidi, kas attiecīgā gadījumā var būt būtiska un saistībā ar kuru vēl nav ticis veikts “ietekmes uz vidi novērtējums” Direktīvas 2001/42 izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu *Inter-Environnement Bruxelles* u.c., C-567/10, EU:C:2012:159, 39. punkts).
- 52 Tas vien, ka ar apstrīdēto dekrētu veikto grozījumu mērķis ir precizēt un īstenot ģenerālplānu, kas ir ietverts aktā, kuram ir hierarhiski augstāka normatīvā akta spēks, nevar pamatot, ka šādu aktu pieņemšana nav pakļauta šādam novērtējumam.
- 53 Šāda veida interpretācija nebūtu saderīga ar Direktīvas 2001/42 mērķiem un apdraudētu tās lietderīgo iedarbību, jo tā nozīmētu, ka iespējami plaša to aktu kategorija, ar kuriem tiek grozīti plāni un programmas, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, principā tiktu izslēgta no šīs direktīvas piemērošanas jomas, lai gan tie ir skaidri paredzēti minētās direktīvas 2. panta a) punkta un 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta noteikumos.
- 54 Attiecībā uz tādu aktu kā apstrīdētais dekrēts tā tas vēl jo vairāk ir tāpēc, ka ir skaidrs, ka grozījumi, kas ir izdarīti ar pēdējo minēto, ir būtiski un attiecībā uz pašu pamatlietā aplūkoto ģenerālplānu, proti, PĢ, kurš attiecas uz Atēnu lielreģionu, pat ja tiek pieņemts, ka varētu uzskatīt, ka tajā ir paredzēti pietiekami precīzi noteikumi par zemes izmantošanu, katrā ziņā nav ticis veikts ietekmes uz vidi novērtējums Direktīvas 2001/42 izpratnē.
- 55 Iemesls tam, ka Direktīvas 2001/42 piemērošanas joma ir ierobežota, uz ko Tiesa ir atsaukusies sprieduma *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159) 42. punktā, ir mērķis izvairīties no tā, ka viens un tas pats plāns tiek pakļauts vairākiem ietekmes uz vidi novērtējumiem, kuri atbilst visām šīs direktīvas prasībām.
- 56 Tam, ka šī direktīva vēl nebija stājusies spēkā, kad tika pieņemts šis ģenerālplāns, šajā ziņā nav nozīmes, jo tā bez izņēmumiem ir piemērojama visiem aktiem, ar ko tiek izdarīti grozījumi un kas pieņemti, kad minētā direktīva bija spēkā.
- 57 Turklāt tas, kam pamatlietā, šķiet, ir lielāka nozīme, ir fakts, ka plānam, ko konkrēti ir paredzēts grozīt ar apstrīdēto dekrētu, proti, tam, kurš tika ieviests ar Prezidenta 1978. gada 31. augusta dekrētu, acīmredzami nebija veikts ietekmes uz vidi novērtējums, kas būtu analogs tam, kāds ir prasīts Direktīvā 2001/42.
- 58 Visbeidzot, ja tiek pieņemts, ka plāniem un programmām, ar ko tiek grozīts apstrīdētais dekrēts, jau ir ticis veikts ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 85/337 vai kādu “citu Kopienas tiesību aktu” Direktīvas 2001/42 11. panta 1. punkta izpratnē, ko nav iespējams konstatēt no Tiesai nodotajiem lietas materiāliem, iesniedzējtiesai katrā ziņā ir jāpārbauda, vai šāds novērtējums var tikt uzskatīts par saskaņotas vai kopīgas procedūras izpausmi šīs direktīvas 11. panta 2. punkta izpratnē un vai tas jau atbilst visām Direktīvas 2001/42 prasībām, un šādā gadījumā vairs nebūtu pienākuma veikt jaunu novērtējumu šīs direktīvas izpratnē (spriedums *Valčiukienė* u.c., C-295/10, EU:C:2011:608, 62. punkts).
- 59 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz diviem pirmajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkts un 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējami tādējādi, ka tāda akta pieņemšana, kurā ir ietverts plāns vai programma, kas attiecas uz teritoriālo plānošanu un zemes izmantošanu, uz kuru attiecas Direktīva 2001/42, un ar kuru tiek grozīts iepriekš pastāvējis plāns

vai programma, nevar tikt atbrīvota no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar šo direktīvu tāpēc, ka šī akta mērķis ir precizēt un īstenot ģenerālplānu, kas ir izveidots ar hierarhiski augstāka ranga aktu, kuram pašam nav ticis veikts šāds ietekmes uz vidi novērtējums.

Par trešo un ceturto jautājumu

- 60 Ņemot vērā atbildi uz pirmajiem diviem jautājumiem, ir jānorāda, ka attiecībā uz to, vai Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts arī apstrīdētajā dekrētā paredzēto plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums, trešais un ceturtais jautājums ir uzdoti tikai gadījumā, ja Tiesa atbildētu, ka attiecībā uz šiem plāniem un šīm programmām nav jāveic šāds novērtējums saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu.
- 61 Šajos apstākļos uz trešo un ceturto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 62 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu 2. panta a) punkts un 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējami tādējādi, ka tāda akta pieņemšana, kurā ir ietverts plāns vai programma, kas attiecas uz teritoriālo plānošanu un zemes izmantošanu, uz kuru attiecas Direktīva 2001/42, un ar kuru tiek grozīts iepriekš pastāvējis plāns vai programma, nevar tikt atbrīvota no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar šo direktīvu tāpēc, ka šī akta mērķis ir precizēt un īstenot ģenerālplānu, kas ir izveidots ar hierarhiski augstāka ranga aktu, kuram pašam nav ticis veikts šāds ietekmes uz vidi novērtējums.

[Paraksti]